

Sy-li spěwał,
Pilnje dželať,
Strowja će
Swó bny statok,
A twoj swjatosť
Zradny je.

Za staw sprócnj
Naboj mócnj
Lubosc ma;
Bóh pak swěrnj
Přez spar měrnj
Čerstwość da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje dželať
Wšědne dny;
Džeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebyes mana
Njeh ci khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Čerbike njedželske łopjeno

Čatowil 1891 Křrjebjanſki farar dr. theol. a fil. Wjediř Sella.

W Budyschinje

5. haprleje 1936

Bauzen

Bołmońčſka.

Mat. 10, 32—33.

Hdnj Bołmońčſku našu młodžinu pola Božeho wołtaria žohnujemy, činiw to w čaſu hłowneje Božej ſlužby, tať ſo Boža ſlužba Bołmońčſki čameje woprawdže wupadnje. To pak njemóže ſo ſa ſchodu wobhladač, pšchetož konfirmacija je wyžoſn waſna ſwjatocžnosć w žiwjenju wožadny a w žiwjenju młodnych křešćijanow a jich ſtaršich. Haj na žanym ſwjatym dnju takle wožada čama ſwoje žiwjenje, ſwoje ſtawny, ſwoje džeczi, ſwoje ſtaršiske domy pšched Boha njestaji taž pšchi dupje a pšched Knjeſowym wołtarjom pšchi wobnowjenju křešćeńskeho ſluba. Bołmońčſka je t tutej čzeſczi pšchiſka jaťo njedžela po kónzu ſchulſkeho lěta. S tym pak je ſo wěcže najižoſowniſha njedžela wuſwolita, kotraž ſo wožebje derje ſa konfirmaciju hodži, dokeľ ſa přenicžki pola Božeho bliďa ſtej Seleny ſchtwórtk a Čzihi Pjatk najižoſowniſhej dnjej. So to na zylje žiwjenje pucž pokaſuje, je t toho wiďžeč, ſo Čzihi pjatk ſtajnje najwjaſn ſpowědnjch t Božemu bliďu křodži, a ſchtož Čzihi pjatk t Božemu bliďu křodži, tón potom teſ hewať ſwjatu wječzeť wopyta. Tať Jeſuſ knjeſi nad wěrijazej wožadu, a w žiwej wožadze je mjeno Knjeſowe ſwjate a čzeſčene.

„Schtož mje poſnaje pšched ludžimi, teho čzu ja teſ poſnacž pšched ſwojim Wótjom, kotrnž w njebyčach je. Schtož mje pak ſapřewa pšched ludžimi, teho čzu ja teſ ſapřecz pšched ſwojim Wótjom, kiž w njebyčach je.“

„Pšched ludžimi“, to je w Jeſuſowym čaſu čzeſčeho byťo, mjes Židami a poħanami, hacž w naſchich čaſach, mjes křešćijanami. Sswjaty Schčžepan, ſwjaty Pětr, ſwjaty Pawoł, to ſu mjena, kotrež ſu t poſnawanjom wěrnj do Křrjſtuža do wěčnosće ſaſchke. Pětrowe ſapřeczje je pšchi-krpte t mnohim ſmužitym poſnacžom w ſwěrnosći hacž do

čmjercze. Tutón knjeſowj wotrocžt je najpředny nawuſnycž dnrbjať, ſchto to reka, mjes njepšcheczelemi ſo ke Křrjſtuſeĩ wuſnacž. Tuž dnrbjať křešćijan, kotrnž je hdnj ſwoju wěru ſapřecz, teſ ſo njebojecž, pšchi noweĩ ſchadnosći dobre ſłowo poſnacža ſa ſwojeho Knjeſa rečzeč.

„Pšched ludžimi“, to je pola naſ pšched křešćijanami. Tola w meſtach je wjaſn a wjaſn a teſ na wřach je něſchto ludži, kotřž zyrkeĩ ſańcz nimaju. Tajſn dnrbjať ſo pšches wěſte a wječole poſnawanje wabicz, ſobu hič t pobožnymĩ, ſobu do Božeho doma, do Knjeſoweje wožadny, ſtupicz t rowam pšchi zyrkwi, ſo Boha bojecž a w Křrjſtuſu knjeſa a ſbožniķa meč.

W čerbiskej zyrkwinskeĩ wřn beſche Němž, kiž njeby ženje kemſchi křodžil, ale beſche jaťo hanjeť ſnaty. Tola hdnj beſche 40 a wjaſn lět pšchihladať, tať pobožni Čerbja kemſchi křodža a kaťki duſchnj, ſbožownj lud ſu, njemóžeſche wón dale jeniczki byč, kiž čaneje praweje njedžele njemějeſche. Hdnj čzitaſche, kaťke njeměrnj a křelenja w meſtach beſchu, teſ w Budyschinje, ſo Bohu džakowaſche, ſo w jeho zyrkwinskeĩ wjeſn poſny měr knjezeſche. „Tu je měrne, wěſte žiwjenje, tu, hdnj wſchitſn kemſchi křodža,“ tať wón praſeſche, a ſwój row pšchi zyrkwi beſche čej hižo ſhladať. Něť be ſwěrnj kemſcheť, ſwojeje wěrnj wječolj.

Druſn poſnaja ſwoju njewěru. Maja pšchi tym ſnadno wjeſcheje křobloſcže hacž wěrijazn křešćijan, kiž pšchi ſwojeĩ ponižnosći čebi njewěri něſchto praťicz. Wyžoſni knjeſ pak je ſwojim hordym mudrowanjom wotmjelkne, hdnj proſty muſ t luda t taťkeĩ wěſtoſcžu praťi, ſchto wěri.

Praſcheĩ ſo křodž, hacž njeje ſa njeho wjele čžiniķo, ſo je na ludžoch wiďžať, ſo ſu wěrijazn, ſo ſo Boha boja, ſo je jim Jeſuſ najwſchſchi knjeſ. Praſcheĩ ſo křodž njewěrijazn, hacž njeje ſbožowniſchi byť, hdnj w ſtarſchiſkim domje a pola lubnych ſužodow pobožne waſchne wiďžeſche a čam teſ wěria-

zy bęſſe. Pola Pëtra bę porjad tón: najprjedy ſapręcſz a potom pónnacſz. Kajki pucſz do hłubiny ſkażenia paſ je: prjedy wëricſz kaſ nan a macſz a potom ſapręcſz, nicſzo wjazn njewëricſz? Naſch najlëpſi lud je wërijazn lud, ſchtóſz wot njeho wotpadnje, ſhubi ſwoju lëpſchu a woprawdſitu ludnoſcſz.

Dyrbju prajicſz, ſchtó naſ nuczſi do Jeſuſa wëricſz? Prajmy: jehó bójſka wulkóſcſz a rjanóſcſz, na kotrejſz ſwjate wjeſele mamy. Prajmy: jehó poniſnoſcſz a miłóſcſz. Prajmy: jehó móſzne ſłowo a jehó mudróſcſz. Prajmy: jehó ſwjata ſmjercſz a jehó dobnycze nad ſmjercſzu.

Tuſ pónajmy jehó pſched ludſimi! Tu njeje męſtna ſa poniſnoſcſz, hdſeſz ſo wo najwſchſche jedna. Hdſz muſz i luda wo wërie ręcſi pſched liwſimi a njewërijaznmi, to ma wjazn moſz hacſz dobre přëdowanje, kotreſz ſnadſz ſchtó pola rowa ſłyſchi, tiſz hewaſ žaneho duchowneho njewidſi. Schtóſz Jeſuſa pónaje pſched ludſimi, tón pomha ſwojemu ludej, ſwojej zyrkwi, tón pomha Khrſtuſowej knjeſicſz a ſbóſnſch cſi- nicſz.

Sto ſemſcherjow, to dyrbi ſto tajkich pónawarjow bycſz, tiſz ſtajne miſionſtwo w ſwojej bliſkoſcſi doſonjeja. Kaſ paſ maſch ręcſecſz? Schtó cſiniſch, hdſz ſo cſi ſmęja? Praj hanjerjej, ſo žane hanjenje njeje Boha wot tróna ſtorcſiſto. Praj liwſemu, ſo je wulke wofſchewjenje a poſſnjenje, ſo w Boſzej ſłuſzbje natwaricſz. Praj loſkomſſnemu, ſo radoſcſz wëry je wjetſche wjeſele hacſz jehó wjeſele na ſemſte waſch- nje ſa drohe pjenjeſy.

Njeboj ſo ſmjercſza, tuteje jenicſkeje brónje njewërijaznſch pſchecſiwo twojemu napominanju a wabjenju! Wjedſz: Jeſuſ tebe pónaje pſched ſwojim njebeſkim Wótſom. Hamjeñ.

Konfirmazija.

Kaſ derje wam, wy młodſi ſchecſzijenjo,

So macſe Jeſuſa ſa paſtryja!

Wy, něhdy wufſchczeni na Boſe mjeno,

Scſe pſchidſželeni k ſtadlu Khrſtuſa.

A taſ nětk dženſa i radoſcſzu

Tom' ſwërnóſcſz ſlubicſe w daſſchim žiwjenju.

Haj, duſcha hłódna, pſchi nim naſnyčena,

Po ſboſzu ſwëta ſebi njeſada;

Se žórka hnady wſchëdnje wofſchewjena,

Tu pſchezo nowyſch moſow nabywa.

O woſtañcſe pſchi Jeſuſu,

Hdſz ſwët a cžert waſ wabja i lëſnoſcſzu!

Hdſz Bóh ſchiz wſchelaki wam napołoſi,

Njech lube dženſi, to waſ troſchtuje,

So w lóſdnym ſpytowanju wſchaſ Eſyn Boſi

We ſwërnej luboſcſi waſ ſchituje,

Hdſz i wërijazej wy modlitwu

Wiſcho přjódſ jom' njeſecſe, ſchtóſz tyſchi wutrobu.

Haj derje kóſdemu, tiſz ſawoſtanie,

Pſchi ſwojim Sboſniku cžaſ žiwjenja!

Njech teſ we wſcheliſch będženjach jow padnje,

Tom' horje pomha ruſa Knjeſowa.

Tuſ duſcha, tiſz to naſhoni,

Eſej jenoſ žada to, ſchtóſz Jeſuſ poſticſi.

Ach, lube dženſi, hdſz dženſ ſaſſchicſe

Hłóſz waſchóh' dobroh', ſwërnóh' paſtryja,

Teſ kbroblje, i wjeſełóſcſzu ſa nim dženſe.

Wón wumóſe waſ i wëčnóh' ſkażenia!

Hdſz ſwërne jom' hacſz do ſmjercſe,

S nim junu horſach wëčnje žiwi budſecſe. J. B.

Cžichi pjatſ.

Cžichi a kſutny je to džen, ſmjertny džen naſcheho Sboſ- nika. Snajemy tola wſchitſy, jaſo ſchecſzijenjo žiwjenje, będu a cžerpjenje Jeſuſa.

Džimy na tutym dnju ras někotre lëtđeſatſki wróczo a na „prazłowny nyſchpor“ do Njeſwacſidliſkeje zyrkwe! Po- połdnju w 2 hodſ. ſo nyſchpor ſapocſzinaſche, woſebje ſa džen- cſi, ale teſ ſa doróſcženſch. Póſtne paczerje ſu na wſach ni- mo. Na nich kóſde dženſo ſwój bjeſ ſmyſka nawuſnjeny kër- luſch ſararjej ſpëwaſche. Nětko tu ſaſo i nowym nawuſnje- nym kërluſchom będſach na ſawſach pola wotſarja. Wjetſche pſchibęſach ſame, mjeñſche ſarſchi pſchijedſechu, paſ wjetſchi bratſja ſobu wſachu. Cžichinki tam będſach, rune maſym dnyſkam, kędſbujó, ſaſſchecſz ſtup njeſapomniteho wótčzinſa ſararja Jurja Jakuba. Mërne poſłuchachu na krotku ręcſz a potom pſchidſe tón wulki wotomiſ, hdſeſz ſaraſ k ſawſkam pſchitupi. Jene po druhim ſpëwaſche paſ póſtny kërluſch, paſ ſchpruſch; pódla teho męjachu na wſchelake pra- ſchenja wotmolwicſz. Tu ſaraſ njelutowaſche, cžyſche wjele wot dženſi ſlyſhecſz. Miłóſcſz a wjeſele bęchu jemu na wobli- cſzu a we wótčtomaj, hdſz prawe a kſmane wotmolwjenje dóſta; wuras pſchewobrocſi ſo paſ hnydom do ſurowoſcſe a nahłóſcſe, bę-li wotmolwa na loſke praſchenje njekſmana. Nětko zyrkwe a kſmane cžyſche ſaraſ ſlyſhecſz a dženſi runje tajkich ſchecſzijanow ſcžinicſz. Taſ bęchu dženſatſka jara kędſ- bliwe a pilne; ſpëſchnje bę tu wotmolwa; ſaraſ njelubowa- ſche doſhe pſchemyſłowanje.

Nyſchpor je k kónzej; pſched zyrkwinym durjemi ſteji kſebëtaſ a někoti druſy knjeſojo, pſched ſobu kóſch. S njeho wudſželuja dženſom, kotreſz i zyrkwe pſchitſhadſeja, póſtne prazle, jednore, wodowe prazle; dwaj, druhdy tiſ kóſde džen- cſo doſtanie; a tu je nětk to wjeſele wulke na cžichim kſut- nym dnju.

To bę něſchto jara ſwjeſelaze a rjanſy pocžink! Hacſ do dženſniſcheho dnja tuto wjeſele njeſapomnich. Męjachmy ni- male hodſinu bęzecſz; prazle njeſchmy domoj, je k kſoſeje jęſcſz, kaſ bęſchtaſ ſarſchej pſchitſaſaſoj; wëſo ſo porſcſitſaj huſto ſabłudſiſchtaſ; dnyſchtaſ wot prazłka a druhdy ſo kuſſ pſchewulki wotſama, ſo bęchu prazle ſkónčnje kaſ wob- rucſki.

S wotkel tutón dar pſchidſe? bnyſcſe, lubi cžitarjo, rad wëdſeli. Bęſche tam ſarſka kuſa pſchenajata; ſda ſo mi ſa 3 hriwny; ſa tute pjenjeſy doſtachu dženſatſka prazle. Luku mjenowachu: „Pražlwieje“. ſaraſ Jakub dženſi lubowaſche; i tutym paczerjem i tutym nyſchporom ſo do dženſi póſtne kërluſche twjerdſe ſaſchcžepichu. Eſerbiſtwo wón lubowaſche a ſpëchowaſche, hdſeſz bę móſno, a jara jehó ſwjeſeli, hdſz nëmſke dženſo něſchto kërbiſke nawuſny. To ſcžehowaze wob- ſwëdcſi: Młoda kërbiſka knjeſnicſka tam pola nëmſkeho knjeſ- itwa ſłuſeſche, pódla wothładowaſche 5lëtneho kſnſka tuteho knjeſitwa. Nětk bę Cžichi pjatſ pſched durjemi. Tuſ ſo ſrë- cžęſchtaſ, hromadſe na nyſchpor dóncſz, — knjeſnicſka a dženſo. Eſynſ pilnje kërbiſki ſpëw wuſnjęſche a jón bjeſ ſmyſka na nyſchporje ſpëwaſche, hnydom wot ſararja ſpóſnaty. Wiſchón ſwjeſeleny jeju ſaraſ po nyſchporje hacſ k durjam pſchewo- dſeſche a ſam jimaſ i kóſcha prazle wudſželi. Tutón kſnſk je dženſa wulki knjeſ pola polizije w Drjeſdžanach, nyſchpor paſ hſchcſe ſapomniſ njeje. R.

Na Czihi pjatt.

Hłóh: O Jesu śwětło žiwjenja.
Mój Jesu, Twoju drohu krej
Njeh dušha pišhe wšcho waži hej!
Ta w žiwjenju a we šmjerći
Tu wot wšchch hrěchow wuczišczi.

Tuž wona moja pycha je
A kważna drašta prawdošcze!
W tej pišhed Bohom ja wobšteju,
Hdny junu póndu k žudzenju.

Tež w tutym śwěće posćicza
Mi Twoja krej mój žiwjenja.
Ja trošcht, mēr, pokoj w dušhi mam,
So w śwětle hnady pišchewnam.

Hdny budu w nudy pošlednej,
Mje wolišch Twoja šwjata krej.
Hrěch žadny mje wjaz njetama,
Ja šbóžny póndu se śwěta.

Džak budž Czi, Anježe Jesužo,
So do šmjerće šy podał šo
A šy pišhes Eswoju drohu krej
Wšchch w hrěchach jatny dobył hej.

Ty wěrnny Bóh a cžlowjeł šy,
Mny kładzi — Tebie prošymy:
Naš w nudy, w štytke trošchtuj saš
A k wěcznej šmjerće wumož naš.

Šćicž ruku nam we miłošći,
Kiž we wěrje naš pošyni,
So šćerpliwi w horju šmy,
Mēr w Twojich ranach nam'lamy.

To we naš budži nadžiju,
So wopušchczeni nješmy tu.
Ty chyni tu šwěru pišhi naš šćacž,
Nam wšchem do njebia dopomhacž.

Budž, Jesom Khrystuše, kwałba Czi!
Ty njebieša nam wotewri!
Pišhes Twoju drohu sašlužbu
Nětk mamy šbóžnošč žwěščenu!

Pišhes Tebie Wótž naš lubuje
A da nam wěczne žiwjenje!
Čže čžescžimny a kwałimny!
Nětk Twój lud, Twoje herbštwo šmy! J. W.

Dži a cžin šwój konfirmaziški šchpruch!

(Pošćacžowanje.)

Konfirmaziški šchpruch potajkim k wulkeje wójny je jedyn k pólnošchěrnch pišak domoj:

„Šchtó by šebi to tehdy myšlił, jako knjes šarac w pa-
čžeskeje hodžinje pišhed nami štejesche, šo šo hdny šašo na jeho
šłowa tał jašnje dopomnju. Kał šo wiešelu, šo šym wšcho
to nawuknył, šchož je mi nětko džen wote dnja trošcht a wu-
moženje. Kał šym ja špokojom po horzym čžžkim dnju, šo
šmēm wječor we hłubokej hrěbi hišchže nješranjenn šwo-
jej ruzny štyłowacž a šo šwojemu Štworicželej džatowacž!

Hdny mje rano w franžowskišm lěšy pod tołštyšm bukom budži
hřimanje šanonow, abo priedy hacž šwoje lěhwo w rostšela-
nej hródži wopušchcžu, je mi najlubšche, k Bohom porěcžecž.
Mi bu wěšte, šo bych bjes Boha hižo dołho, kał bohužel telko
mojich towaršchow, tu w franžowskišej šemi wotpocžował.“

A druhi pólnošchěrn je pišak: „... myšlił šebi pišhežo
a pišhežo na šwój konfirmaziški šchpruch. S njeho mōžesč
šebi wjele wšacž, a kōžde šłowo je kał ša tebe ...“

„W lazarecže leža ššjo čžžšćošćanjeni a mřēja“, pišhe
duchowny, kotryž mējesche tam šlužbu. „Šedny k nich powěda
mi, šo je 10 křócž trjehenn a dwójžy na šmjerć, a powěda
to žyly šmērny. Šako šo kłatnych, pytašhe wón, šo napinajo
ša šłowami křelušcha: „Bóh je pišhi naš tudny“, a bē šbožow-
ny, jako mōžach jemu pomhacž. S tutym křelušchom šapocžja
jeho šarac šwjetscha pacžerje. Wón jeho nětko pišchewodžesche
do wěcznošč.“

Šš pišchikłady k wulkeje byly. Šsnadž mōže kōždy
k waš jedyn pišchidacž. A tola šy, kiž praja, šo Bože šłowo
ničžo njepomha, tež we wumrěcžu niz! Ššjo pólnošchěri a jich
maršhall tu šwědcža: we wójniškej nudy a w šmjerćnej
hodžinny.

Alle niz jeno ša šmjerćnu hodžinku je Bože šłowo a ša
wójnišku nudy, nē, ša čžach žiwjenja runje tał. A jenož, hdny
bē w žiwjenju k Božim šłowom, budže Bože šłowo, budže
Bóh we wumrěcžu k tobu. Konfirmaziški šchpruch čže čži byčž
šłowo ša žiwjenje, šo by čži potom tež byčž mōhł šłowo ša
wumrěcže.

A šašo: „Ja wšchitko mōžu pišhes teho, kiž mje pošyni,
to je pišhes Khrystuša“, bē konfirmaziški šchpruch młodeje
holžy. Macž jej šemrē. Wona štejesche šama w žiwjenju.
Nan bē macž hižo priedy wopušchcžil. Pišchuwšnych njemē-
jesche, najmjeišcha niz tajlich, kōšiz bychu jej nēšcho byli a
šo wo nju štarali. Wona bē holža pobožneje macžerje, wo-
na šo trošchtowašche a popšcha macžeri mēr po husty šrudnym
žiwjenju. A šamoh to se šwojim konfirmaziškim šchpruchom.
W mēščže namała blał, tam namała tež towaršchki. Mjes
nimi tež tajke, kotrež ju šobu wšachu do šetkanjow k towar-
šchemi, kotrymž njebē čžinicž wo pēšnu bješadu, ale wo ške
žortny a wo mašanu bješadu. Priedy hacž šo tuta pał došpok-
nje rošwi a priedy hacž šo towaršchki dohladachu, šo wona
wotšali, jim pišchuwolajo: „Tu nimam ja ničžo pytačž!“ Še
hłupym woblicžom a k njedobryšm šłowom jej to kwiłowachu.

Holžy pał štejesche pišhed dušhu druha hodžina. W njej
bē tež mjes towaršchkami a towaršchemi — w Božim domje.
A w tutej hodžinje jej šakłincža do wutrobny a šwědomnja
jako konfirmaziški šchpruch tamne šłowo: „Ja wšchitko mōžu
pišhes teho, kiž mje pošyni, to je pišhes Khrystuša.“ Došelž
mējesche tuto štajnje we wutrobje a we šwědomnju, mējesche
tež štajnje tu jej w tutym šłowje šwěščenu mōž. A wona
šamoh tež tu to prawe čžinicž — to jenicžy prawe, njeh to
tež bē, šo čženn. Alle wono šy kšwile a wšomiki, w kotrychž
je „čžennycž“ wjetšcha a lēšcha křóšćošć.

Abu njeje čži šnate tamne pōdeńdženje w žiwjenju šław-
neho hraniborškeho Wulkeho šurwječcha? Wón pišchewwa-
šche w šwojich młodnych lětach w Šollandškej. Tam špytaču
jeho někōšš k bohatty młodnych ludži, k kotrymž bē hromadže
na hoščinu pišchepošchenn był, dužy domoj šawjesčž, šobu hičž
do domow picža a njepōzcžiwōščže. Młodny prynž pał jim
wutkōchny a čženn w nožny hišchže dožyła k mēšta, w kotrymž
tajke žiwjenje k tajšimi štrachami jemu hrožesche a jěchāšche
do lěhwa wójška, kotrež mējesche nadawł, woblehnyjene mēšto
dobycž. Wōjowanje a frute žiwjenje wōjaka we wójnje wón

